

МАТЕРІАЛИ

*Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції,
присвяченої 100-річчю
Національної академії аграрних
наук України*

**«ДОСЯГНЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ АГРАРНОЇ
НАУКИ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

15 листопада 2018 року

м. Херсон

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗРОШУВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції*

***"Досягнення вітчизняної аграрної науки:
історія, сучасний стан та перспективи
розвитку"***

15 листопада 2018 року

м. Херсон

УДК 630 (091)

Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту зрошуваного землеробства НААН
(протокол № 18) від 15 листопада 2018 року.

Досягнення вітчизняної аграрної науки: історія, сучасний стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 15 листопада 2018 р. Херсон: ІЗЗ НААН, 2018. 135 с.

Матеріали конференції висвітлюють історичні аспекти, досягнення вітчизняної аграрної науки та подальший її розвиток.

Збірник матеріалів призначений для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Адреса редакційної колегії:
Інститут зрошуваного землеробства НААН
сел. Наддніпрянське, м. Херсон, 73483
Тел. (0552) 36-11-96, факс: (0552) 36-24-40
e-mail: izz.ua@ukr.net,
сайт: www.izpr.org.ua

Інститут зрошуваного землеробства НААН, 2018

ЗМІСТ

Афанасьєв Ю.О. <i>Вміст гумусу у чорноземах опідзолених лівобережного лісостепу за краплинного зрошення</i>	8
Базалій С.Ю., Неділько Ю.А., Храпов А.С., Гамаюнова В.В. <i>Інтродукція культури нуту в зону Південного Степу України</i>	10
Балашова Г.С., Юзюк О.О., Котов Б.С., Юзюк С.М. <i>Врожайність та біометричні показники насінневої картоплі в умовах зрошення на півдні України</i>	12
Біднина І.О., Козирєв В.В., Писаренко П.В., Морозов О.В., Томницький А.В. <i>Агрофізичні властивості темно-каштанового ґрунту під впливом способів і глибини обробітку ґрунту та удобрення сільськогосподарських культур</i>	14
Бігун О.М. <i>Перспективи інтеграції національної інформації про ґрунти до глобальної ґрунтово-інформаційної системи</i>	16
Білий В.М. <i>Напрями біологізації технології вирощування насіння пшениці озимої сортів вітчизняної селекції в умовах півдня України</i>	19
Боровик В.О., Тищенко О.Д., Кобиліна Н.О. <i>Генетичне різноманіття рослин – запорука успіху селекціонера</i>	21
Буряк Ю.І., Огурцов Ю.Є., Клименко І.В., Чернобаб О.В., Клименко І.І. <i>Формування врожайності соняшнику залежно від застосування регуляторів росту рослин та мікродобрива</i>	23
Вінюков О.О., Бондарева О.Б., Коноваленко Л.І. <i>Прогностична модель формування якості і екологічної безпеки продукції рослинництва в умовах техногенезу</i>	25
Височанська М.Я., Сологуб Ю.О. <i>Роль розвитку транскордонного співробітництва</i>	27
Вожегова Р.А., Рубцов Д.К. <i>Вживаність рослин середньостиглого сорту сої Святогор залежно від густоти стояння та доз азотних добрив</i>	29
Вожегова Р.А., Рудік О.Л. <i>Особливості формування генеративних органів та величина урожаю насіння льону олійного залежно від умов зволоження на півдні України</i>	31
Голобородько С.П., Погинайко О.А. <i>Формування урожаю насіння пирію середнього [Elytrigia intermedia (Host) Nevski] залежно від сорту та застосування мінеральних добрив у Південному Степу</i>	33
Голубенко І.А., Савельєва О.М., Бондар І.В. <i>Вивчення проблеми забруднення вод басейну річки Інгулець важкими металами</i>	35
Грановська Л.М., Жужа П.В. <i>Зрошувальні меліорація – вирішальний фактор ефективності сільськогосподарського виробництва в умовах недостатнього природного зволоження</i>	38

Грановська Л.М., Кисельова Р.А. <i>Інвестиційно-інноваційні аспекти розвитку зрошуваного землеробства</i>	39
Доронін А.В. <i>Розвиток ринку біоенергетичних культур як сировини для виробництва альтернативного палива</i>	41
Дрозд О.М., Масюкова О.В. <i>Аналіз методів оцінки регулюючих екосистемних послуг антропогенно перетворених ґрунтів</i>	43
Забарна Т.А. <i>Кореневі рештки конюшини лучної у вирішенні проблеми родючості ґрунту</i>	44
Клубук В.В. <i>Зміни місця розташування Інституту зрошуваного землеробства НААН залежно від основного напрямку діяльності установи</i>	46
Кобиліна Н.О., Бондаренко К.О. <i>Застосування методу гаметної селекції при створенні селекційного матеріалу томата</i>	48
Коваленко А.М., Кіріяк Ю.П., Коваленко О.А. <i>Особливості росту рослин насіннєвих посівів пшениці озимої залежно від умов вирощування</i>	50
Коваленко А.М., Новохижній М.В., Тимошенко Г.З. <i>Деструкція пожнивних рослинних решток в умовах природного зволоження Південного Степу України</i>	52
Коваленко А.М., Тимошенко Г.З., Новохижній М.В. <i>Ефективність гороху у короткоротаційних сівозмінах зернового напрямку</i>	54
Коваленко О.А., Хоненко Л.Г., Свідерський В.В. <i>Вплив штучного світла на вирощування розсади огірка</i>	56
Коваленко О.А., Чернова А.В. <i>Вплив норм висіву насіння, біопрепарату і мікродобрив на формування густоти стояння рослин сорту та гібриду сорго цукрового за умов Південного Степу України</i>	58
Кована О.О., Тарасова В.В., Мулюкіна Н.А. <i>Оцінка препаратів на основі мікроорганізмів для підвищення продуктивності винограду технічних сортів</i>	60
Козлова О.П. <i>Застосування біологічних фунгіцидів та стимуляторів росту при вирощуванні соняшнику в умовах Степу України</i>	62
Коноваленко Л.І., Бондарева О.Б., Тимофєєв М.М., Дудкіна А.П. <i>Буферність чорноземів в умовах техногенного навантаження</i>	64
Коновалов В.О., Усик Л.О. <i>Вивчення культури сафлору красильного на півдні України</i>	66
Косенко Н.П. <i>Насіннєва продуктивність цибулі ріпчастої в умовах півдня України</i>	68
Кривенко А.І. <i>Вплив строків сівби на показники якості зерна сортів пшениці та ячменю озимих в умовах півдня України</i>	70

Кудріна В.С., Воронкова Г.М., Дробаха Є.М., Калинка К.В., Гамаюнова В.В. <i>Урожайність соняшнику залежно від використання сучасних ристрегулюючих препаратів для живлення</i>	73
Куц О.В., Могильна О.М., Парамонова Т.В. <i>Використання мікродобрив в технології вирощування насіння моркви для умов лівобережного Лісостепу України</i>	76
Кучер А.В., Алексеєнко Т.С. <i>Оцінка впливу цукрового заводу на ґрунти</i>	77
Кушнарєв А.С., Кунарєв С.А., Отрош С.О. <i>Концепція научно-технічної політики по забезпеченню малих виробників овочей и картофеля спеціальною технікою</i>	80
Лиховид П.В. <i>Аквапоніка – інноваційна симбіотична технологія одержання екологічно чистої продукції овочівництва та рибництва</i>	86
Малюк Т.В., Козлова Л.В., Пчолкіна Н.Г. <i>Спосіб управління водним і поживним режимами ґрунтів в інтенсивних насадженнях черешні</i>	88
Малярчук М.П., Ісакова Г.М., Малярчук А.С., Мишукова Л.С. <i>Вплив систем обробітку ґрунту і удобрення на продуктивність сівозміни і економічну ефективність технологій вирощування</i>	90
Марченко Т.Ю., Лавриненко Ю.О., Забара П.П. <i>Історія розвитку селекції кукурудзи в Інституті зрошуваного землеробства НААН</i>	92
Мельник М.А., Попович О.Б. <i>Аналіз вмісту мікроелементів в ґрунтах Херсонської області за останні 5 років</i>	94
Мельник М.А., Шевченко В.М., Петухов М.О. <i>Зміни балансу гумусу в ґрунтах Херсонської області за останні 50 років</i>	97
Морозов В.В., Морозов О.В., Біднина І.О., Козирєв В.В. <i>Історія ґрунтово-меліоративних досліджень в Херсонській області</i>	99
Москва І.С., Макарова З.Р., Горченко Г.А., Мардар О.В., Гамаюнова В.В. <i>Культура рижю ярого в Південному Степу України</i>	101
Нетіс В.І. <i>Особливості живлення різних сортів сої в умовах зрошення</i>	103
Онуфран Л.І., Нетіс В.І. <i>Використання сонячної енергії посівами сої за різних технологічних заходів</i>	105
Погорелова В.О. <i>Міжнародні організації з питань насінництва та насіннезнавства</i>	107
Поляков О.І. <i>Вплив застосування біодобрива на продуктивність нових гібридів соняшнику за різної густоти стояння рослин</i>	109
Поляков О.І., Алієва О.Ю. <i>Вплив агроприйомів по догляду за посівами сафлору на врожайність, олійність та вихід жиру</i>	110

Поляков О.І., Нікітенко О.В., Махно О.О. <i>Вплив додаткового живлення на врожайність льону олійного за різних систем основного обробітку ґрунту</i>	112
Ратошнюк Т.М., Ратошнюк В.І., Ратошнюк В.В. <i>Екологічнобезпечне сільськогосподарське землекористування</i>	114
Рудік О.Л. <i>Ефективність використання ресурсів при вирощуванні льону олійного на зрошенні в умовах півдня України</i>	117
Станкевич С.В., Забродіна І.В. <i>Наукові школи факультету захисту рослин Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва</i>	119
Тищенко О.Д., Тищенко А.В., Пілярська О.О. <i>Адаптивність – селекційна ознака</i>	121
Томчук Р.В., Трофименко О.В. <i>Вплив способів використання на продуктивність бобово-злакових травосумішок</i>	123
Трофименко О.В. <i>Вплив підзимнього строку сівби та різних способів посіву на кормову продуктивність багаторічних трав на півдні України</i>	125
Трофименко О.В. <i>Продуктивність сіяних сінокосів в умовах природнього вологозабезпечення степової зони</i>	127
Цицюра Я.Г. <i>Зміна гербологічної ситуації поля за використання редьки олійної як сидерату</i>	130
Чугрій Г.А., Дудкіна А.П., Коноваленко Л.І. <i>Рекультивация сільськогосподарських угідь в Донецькій області</i>	131
Шапарь Л.В., Конащук О.П., Дзюба М.В. <i>Вплив строків сівби, норм висіву та сортового складу на енергоємність 1 ц насіння ріпаку озимого в умовах Південного Степу України</i>	133

КОРЕНЕВІ РЕШТКИ КОНЮШИНИ ЛУЧНОЇ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ РОДЮЧОСТІ ГРУНТУ

Різкий занепад галузі тваринництва спричинив відчутне зниження вмісту гумусу в ґрунтах. Відповідно і площі посівів багаторічних бобових трав конюшини лучної на сьогоднішній день скоротились. Однією з причин цього є недостатня обізнаність аграріїв, щодо високої господарської цінності культури.

Значення конюшини лучної для сільського господарства зумовлене комплексом показників і не лише високою врожайністю впродовж кількох років, середньою вимогливістю до умов зростання, повноцінністю, пластичністю, а й фактором підвищення родючості ґрунтів[1]. Це одна з найбільш врожайних багаторічних бобових культур, яка здатна фіксувати більше 200 кг на гектар азоту, поліпшувати родючість ґрунту, захищати його від вітрової й водної ерозії, залишати у ґрунті сухі корені й пожнивні рештки (від 40 до 100–120 ц/га). У їхній кореневій системі міститься від 2,5– 3 до 4% азоту (з розрахунку на суху речовину). Після її відмирання й розкладання запаси азоту в ґрунті збільшуються на 150–200, іноді 300 кг/га. Акумуляований у кореневій системі та пожнивних рештках бобових культур азот у ґрунті добре засвоюється іншими культурами сівозміни [1,2].

Дослідження проведені на сірих опідзолених середньосуглинкових ґрунтів на лесі, для яких характерний низький вміст гумусу – 2,0 %. Агрохімічні показники орного шару: рН сольове – 5,3, гідролітична кислотність – 3,67 мг.екв. на 100 г ґрунту, сума ввібраних основ – 17,6 мг.екв на 100 г ґрунту, легкогідролізованого азоту (за Корнфілдом) – 65,0 мг, рухомого фосфору та обмінного калію (за Чириковим) відповідно 108 і 120 мг на 1 кг ґрунту.

Гумусно-елювіальний горизонт глибиною 30-32 см, надто вимитий, буро-сірий, вологий, мулуват-середньосуглинковий, неміцно грудкуватий, сильно ущільнений. Глибина ілювіального горизонту 55-60 см, верхня його частина відзначається низьким вмістом гумусу, підвищеним вмістом глини, грудочкуват-горіховою структурою, підвищеною щільністю. Нижня частина майже безгумусна, темно-бура, важкосуглинкова, дуже щільна з добре помітною горіхувато-призматичною структурою. На глибині 85-90 см цей горизонт змінюється перехідним до породи. Остання залягає на глибині 110-130 см і представлена лесом.

Ці ґрунти через низький вміст гумусу і вимивання органічних і мінеральних колоїдів мають низьку агрономічно цінну структуру. Тому вони схильні до запливання і утворення кірки, яка прискорює випаровування і затрудняє газообмін.

За інтенсивної технології вирощування, результати проведених досліджень переконливо свідчать про важливу роль конюшини лучної у збагаченні цих ґрунтів поживними елементами за рахунок корневих решток та симбіотичної азотфіксації.

За дворічного використання конюшини лучної накопичується 4,06-4,08 т/га сухої маси коренів, що містять 83,7-84,3 кг азоту, 24,4-24,5 кг фосфору та 51,1-51,4 кг калію. При підпокровному вирощування сортів конюшини лучної на ділянках з внесенням мінеральних добрив у нормі Р60К90 та проведенням інокуляції насіння, забезпечувало формування 127,7-135,8 кг/га біологічно фіксованого азоту[3].

Отримані результати досліджень проведені в Інституті СГКР, вказують, що найбільша кількість корневих решток залишається в ґрунті після збирання конюшини лучної 80,6-84,0 ц/га сухої речовини [4].

Коріння конюшини лучної завдяки здатності проникати у ґрунт більше як на 3 м та транспортувати у верхні шари ряд елементів такі як: кальцій, фосфор, азот та інші, збагачуючи його поживними речовинами. Крім того конюшина має властивість пригнічувати патогенні мікроорганізми ґрунту. Наявність коріння багаторічних трав у ґрунті веде до зниження шкідливої мікрофауни та розвитку корисної мікрофлори.

Особлива цінність культури в тому, що вона формує високу врожайність та якість, шляхом азотфіксації, не потребує внесення дорогих і шкідливих для довкілля азотних добрив. Та являється цінним елементом енергоощадних технологій при біологізації сільського господарства.

Список використаних джерел:

1. Ткачук О.П. Вплив бобових багаторічних трав на агроекологічний стан ґрунту / О.П. Ткачук // Збалансоване природокористування. № 1. 2017. С. 127-130.
2. Собко М.Г. Роль багаторічних бобових трав у підвищенні родючості ґрунту / М.Г. Собко, Н.А. Собко, О.М. Собко // Корми і кормовиробництво. 2012. Вип. 74. С. 53–57.
3. Забарна Т.А. Симбіотична продуктивність конюшини лучної залежно від факторів інтенсифікації в польовому кормовиробництві / Т.А. Забарна // Корми і кормовиробництво. 2011. Вип. 70. С.65-70.
4. <https://growhow.in.ua/rodyuchist-gruntu-regulyuye-tilky-optymalnasisivozmina-naukovtsi/>

Наукове видання

**ДОСЯГНЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ІСТОРІЯ,
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної

Інтернет-конференції

м. Херсон, 15 листопада 2018 року

Інститут зрошуваного землеробства НААН
сел. Наддніпрянське, м. Херсон, 73483
Тел. (0552) 36-11-96, факс: (0552) 36-24-40
e-mail: izz.ua@ukr.net,
сайт: www.izpr.org.ua